

A „KELET” előfizetési díja:	
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 6 kr.	

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.
Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 4-ik szám.
Kéziratok nem adatnak vissza.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, szombat, március 2.

Tizedik évfolyam.

Előfizetési felhívás

a „KELET” 1880-iki tizedik évfolyamának második negyedére.

A „Kelet” előfizetési ára:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 „ 50 kr.

Előfizetések legzélszeribben posta-
utálvánnyal a „Kelet” kiadóhivatalába,
Főtér 4. sz. czimzendők.

PASSIO.

(?) A keresztyén-ünnepek symbolicus jelentése talán egyikben sem nyilatkozik oly általános, az egész ember-világra vonatkozó igazságban, mint épen a nagy szenvedő erőszakos halálának évfordulóján.

Az, ki jött új ábrázatra teremtendő az egész emberiséget, hozva és hirdetve új élet-életet s magában személyesítve meg a megújítható eszmét: áldozatává esik épen ennek az emberiségnek, sőt egyik tanítvány árulásának zöldjává lesz. Nem a vádny felfogás szerinti tragicum: az önbűnének erkölcsi áldozatává vált hős, hanem az emberiség bűnének magát váltásághul adó megváltó theodiceaja foly le itt a mythosszá lett történelmi kimagasló eseményben, örök elmélkedési anyagul szolgálván az emberiség gondolkodó részének.

S voltaképen, a mi a történelem nagy gyűjtő lencséjének gócz-pontjában ez esemény mozzanataiban szembeszökő módon válik láthatóvá s a concentrált sugarak vakító fényében ragyog és elkápráztat: az örök idő szétszört sugarai, a történelem egyes hullámvetéseiben folyton ismétlődik — mint az égen járó nap egyetlen sugara ugyanazt a képet veti, mint maga a közös fény-forrás, összegyűjtött sugar-nyalábjaival.

Az emberiség egész élet-folyamata: alkotó elemei — az egyes emberek — fejlődésében s elhanyagolásában épen úgy, mint egész összességében, nem egyéb, mint az örök-passio. Küzdődés az ellenható erővel, a közbejártó árulással és gonoszszággal, elbukása az egyénnek, a melynek rész-ereje soha az egésznek mértékéig föl nem fokozódhatik, de elpusztíthatatlan, meg nem semmisíthető fennmaradása mindannak az eszmei tartalomnak, mely az egyesek s az összes küzdelmeiben az igaz lényegét teszi ki.

S valamint egyetlen fény-sugár alig kivehető szín-képet vet, de az összefogott sugar-nyalábok tisztán körvonalozott szín-képe teljes pompában terül el szemünk

előtt: az egyéni élet passiója csak ritkán ösmerhető fel teljesen, az elmuló részszertintiségek sokkal felül mulván tömegben a maradandó eszmei tartalmat, ellenben az egyén-csoportokból összefogott nemzet-élet már sokkal kivehetőbben, sokszor csodásan szembeszökő módon mutatja a passio lefolyását, megkülönböztetheti alkotó elemeinek arányos beosztásával, az elmulandók megsemmisülésével, de a maradandók őlőtől-őlőre átszarmaztatásával is.

E tekintetben nem ösmerünk „kiváltságos nemzeteket.” A passio küzdelmei, hatásai és ellenhatásai, részszertint-katasztrófái, az elavult formák lemállása, új idomzatok kifomálása s az élő magv állandó fejlődő-működése mindnyájában egyként jelentkezik, a megkülönböztető jelek egyiken-másikon csak abban határozódván, hogy a fejlődés különböző stadiumaiban látjuk a különböző nemzeteket.

A történelem, ehhez képest mutat föl nemzeteket, a melyek a fejlődés, virulás és gyümölcsözés oly magas fokáig jutottak, hogy a passio állandó hatása alatt is nemcsak maguk egész kincsét állították elő a maradandó eszmei tartalomnak, hanem új termő-ágak formájára egész népcsaládoknak adtak létet s a fejlődés örök folyamatját biztosíták így a maguk számára. Másfelől látnuk népeket, melyek, hogy úgy mondjuk, még csak az első csirázás fokán laborálnak, még a napfényre sem törhetve elő, hanem a föld sárában küzködve, aránylag alakatlan csíra-létök éltét élve, a minden születéssel együtt járó kin és szenvedés vergődéseit folytatva, sárban gázolva, sarat vetve föl s csak sejtetve azt a virágot és gyümölcsöt, melynek előállítására az örök idő rendén hivatva lehetnek.

És hány ellenható erő és körülmény zajong-bolyong a nagy mindenség háztartásában, mely a kibújni készülő gyöngye szíket, vagy a sárba induló érzékeny hajtást gátolhatja, eredeti formájától eltérítheti, sőt részben meg is öldökölheti!

Bizony, a passio sem egyes, sem nemzetek, sem ama mythikus előkép életében nem rendkívüli, kivételes vagy természetellenes, hanem a lényegből folyó s a fejlődésre szükséges erő kifejtés egyik elengedhetetlen főtétele.

Ime, a magyar nemzet élet-története szakadatlan láncolata a csirázás, fejlődés többé-kevésbbé mindig erőszakos convulsióinak. Évszázak teltek évszázak után, míg az anya-talaj puha, védő karjai közt lefolyt édes-semmittevés állapotából a napfényre kivergőíthetett s kilépve isten szabad ege alá, mert csak itt indulhat meg a termő életre múlhatatlan fejlődés, hány ellenséges hatást kelle szenvednie: a passio mily állandó terhét kelle hordoznia!

— Johanna, gyermekem, mond, mi bajod van? — szóltam nagy nyugtalansággal.

— Tehát el kell már útaznom, — mondá zokogva. — Oh! kedves rokon!... Többet nem bírt szólni. Elútazni! De hisz már régóta el lehetett erre készülni, s ez elválás gondolata nem okozhatott neki ekkora kétségbeesést. De semmiként sem tudtam semmit kivenni belőle, először, mert nem akart beszélni, s másodsor, mert nem is volt idő reá, hogy meggyóntassam, már mindenfelőlről szólitották őt.

— Megyek, megyek, — kiáltott, kiragadva magát ölelésemből, s vidámságra erőltetve magát.

Követtem őt. Forges úr szives készséggel emelte őt be a kocsiába, s beült melléje, mindennek vége volt. Kis hűgom, Johanna — most már Forges asszony — el volt veszve számunkra.

II.

Nem sokkal a Johanna férjhezmenete után, atyám meghalt; Mari nagynénémnek pedig — gyöngékedő levén — egy időre délen időzést tanácsoltak az orvosok. Én tehát magamra maradtam a háznál, egyedül a gazdasszony társaságára utálva. Ezek éltém legbosszantóbb napjai voltak. Mennyire bántam most, hogy nem vettem én föl Johannát! Ugy

De a részszertint való lemállik, termékenyítő álmoként visszahúll a nemes csemete talajára s az élő-erő, mely a sudar működését, maradandó eszmei tartalmában föntartja, hat, alkot, gyarapít s a passio ködös, homályos hetére a resurrectio fényben ragyogó napja következik!!

BELFÖLD.

D-Szt.-Márton, márcz. 23.

(A tavasz. — Vándorszintársulat. — Az adó-kivető bizottság. — Megyei bizottsági ülés.)

Tisztelt Szerkesztő úr! A naptárból tudjuk ugyan, hogy a tavasz beköszöntött, de más külső jeleit nem látjuk. Vándormadaraink — a kikelet hírnökei — még nem jelentkeztek, a nap megmutatja ugyan olykor-olykor ragyogó arcát, de mi haszná! szétáradó sugarainak min len melegét előárassa a perczig sem szűnő északi szél, mely folytonos fagykéregbe tartja a földet, s elzárja útját minden virulásnak.

Mezei gazdáink komoly aggodalomba estek, a hosszú tél felemésztette a takarmányt, az őszi vetések, repce, búza, rozs, minden életelt elvesztettek, s kérdések-kérdése, mincsenek-e teljesen kihálva? azzal pedig teljesen tisztába vannak, hogy az el nem fedett szőlőiták elfagytak, s fűrtöket hozni nem fognak.

A kedélyt elborító ily nyomasztó viszonyok között a kikeletet hirdető vándormadarak helyett körünkbe érkezett Szabó Anti vándorszintársulata, tizenkét előadásra nyitott bérletet, s igyekezik szorakoztatni a közönséget. Mit mondjunk e szintársulatról? csak annyit, hogy olyan, mint a legtöbb vándor-társulat, t. i. van egy-két kiváló tagja, a többi vagy újonc, vagy szármalás hézagpótló. E társulatba is Szabó az igazgató messze kimagaslik társai fölött, az egyedüli, kiről mint művésztől lehetne beszélni, s kiről el kell ismerni, hogy mindent megtesz, hogy az előadások élvezhetők legyenek. Különböző tagjai e társulatnak Komáromi, Tölvölgyi, Kelemen, Kövesi, Domian. Nótágok: Szabóné, Dobai Erzsé és Domiánné. Eddigelő már nyolcz előadást rendeztek, a közönség részvétele ellen panasz nem lehet.

A színelőadások úgy látszik, fiatalaink mulatság iránti vágyát nem egészen elégítik ki. Legalább szó van arról, hogy a lúsvét ünnepeken a színház mellett bált is rendezzenek, igaz, jótékony ezél van bőven, melynek javára a bárendezés is mindig indokolt lehet.

A múlt héten kezdette meg itten az adó-kivető bizottság is működését, ha nem volna oly komoly az ügy, mulatság lenne nézni a küzdelmet, mely az adóköteles és a kivető bizottság között folyik, az a legkisebb, ez a legnagyobb összegben törekedik megállítani a jövedelem, illetőleg adótételeket.

A megyei bizottságot april 6-ik napjára rendkívüli közgyűlésre hívta egybe az alispán, egyedül tárgya lesz e gyűlésnek megállapítani egy építési tervet, mely szerint a megyeháza

tetszett nekem, hogy jobban összeillő pár lettünk volna, mint Forges úr és nője. Időről időre levelet kaptam ifjú rokonomtól; soha nem foglaltak sorai egyetlen panaszt magukban, de azt sem írta soha: Boldog vagyok! — Mindig magasztalólag említette férjét, dicsérté háza berendezését, elmondta mekkora jólét- és kényelemmel van körülvéve... magáról soha egy szót sem írt. Levelei főtárgyát az Ártur érdekessége képezte — Forges úr kis fiát. Gyönyört lelt benne elbeszélni a kis fiú apró tetteit, furcsaságait, ismételni okos mondásait; csakhamar kénytelen voltam mindezekből azt következtetni, hogy oly fiatal nő, kit annyira, mint őt, csakis férje gyermeke foglalkoztat, nem lehet boldog feleség. Meg voltam hívva egyszer mindenkorra, hogy látogassam meg őket. S ámbár, hogy Johanna soha sem ismételte e meghívást leveleiben, elhatároztam, hogy útra kelek az Aulnesben lakókhoz. Szükségét éreztem, hogy kissé szórakozzam, azt nem is számítva, hogy minden áron tisztába akartam azzal jóni, hogy mi hiányzik rokonom boldogságához. Be kell vallanom, hogy bármily kevéssé vártak ott reám, Forges úr részéről a legszívesebben fogadtattam.

— Mennyire fog örülni Johanna, ha haza jő, — szolt őszinte hangon. — Elment sétálni a kis fiával.

oly képpen volna kibővítendő, hogy az itt székelő minden hivatalok kényelmes elhelyezkedést nyerjenek. Szép és jó is, csak arra ügyeljenek az illetők, hogy igen sok költségbe ne kerüljön az építés, mivel a nép e czímen valamely nagy pótdót meg nem bír, mi elérhető lesz az által, ha az építési terv csak a nélkülözhetetlenekre szorítkozik s a díszítlet emelését kedvezőbb időknek hagyja fenn.

r. l.

LAPSZEMLE.

Az „Ellenőz” írja: Az angol parlament kapui becsukódnak. A királynő csukja be Privy Counciljének tanácsára. Az angol ellenzék heves küzdelmet folytatott ugyan a kormány ellen. Ennek daczára azonban Beaconsfield képes leoldott a kormányzásra.

Miért tanácsolta mégis Beaconsfield a királynőnek a parlament feloszlatását?

Ismételt nyilatkozataiban ő azt mondta, hogy a pártviszonyok elfajulása gátolag hat a parlament tevékenységére. De azt hisszük, ezzel az angol kormányelnök félig és alig árulta el valódi gondolatát.

Beaconsfield eljárásának fontosabb rugója van. A bizalmi kérdést a nemzet előtt veti fel. Meg akarja kérdezni, kell-e Angliának az a politika, melyet ő követett?

Miért teszi ezt Beaconsfield?

Mert a nemzet nyilatkozatára van szükség, akarja-e ez követni azon uton, melyre lépett. Nem politikájának multját, hanem jövőjét akarja helyeseltetni a választókkal.

Valószínű, hogy a közeli jövőben nem lesz európai conflictus. De a ki látja ezt a fegyveres békét, ezt a szuronnyal által fentartott nyugalmat, észreveheti egyszersmind a bonyolalmak, nehézküldelmek előjelét.

Beaconsfield e távolabbi jövő számára csinál politikát.

Midőn tehát Beaconsfield a választókra appellál, azt azért teszi, hogy Anglia nyilatkozzék, vajjon akarja-e a continentalis politikát minden következményeivel együtt.

Ép azért a béke barátai mindenütt Beaconsfield diadalát óhajtják, s csak Olasz- és Oroszországban emelkednek hangok a szabadelvűek mellett.

Az eredményre különben nem kell soká várunk. Májusban már összegyűl az új parlament. E gyors összehívásnak csak két példája van a jelen században az 1868-diki és 1874-diki.

Beaconsfield nem akarja soká nyújtani a választási harezot. Mert nincs mit félnie e harez eredményétől.

A „Pesti Napló” írja: A kormány hadjárata az esküdtzsek ellen nyilván onnét van, mert az esküdtzsek hí kinyomata lévén a közfelfogásnak és közérzletnek, a jelen kormány ellen szokott itélni.

Az esetek, melyek miatt a kormány haragszik s a sajtószabadság legfőbb garancziáját elvenni akarja, nem azt bizonyítják, hogy a kormány igaza van, hanem igenis, hogy a kor-

Johanna nem sokára haza jött, kézen vezetve e hamis arcú, beteges kinézésű fiúcskát, a híres Arturt, kiről annyi szó volt hűgom leveleiben. A fiatal nő engem megpillantva, elpirult, s épen nem látzott elragadtatva az örömtől, miként férje előre biztatott. Bevalljam-e? az ember azt bihette volna ellenkezőleg, hogy látogatásom kellemetlenül érinti őt. Egyszerűen jó napot kívánt, azt is zavartan, s azután minden gondját arra fordította, hogy elkerülje velem egyedül maradni. Azonban mégis sikerült találkoznom vele a lépcsőkön.

— Mond csak Johanna, boldog vagy-e? — kérdeztem tőle súgva.

— Teljesen boldog, — felelt ő könnyeden. — Nemde szép hely ez az Aulnes? — kérde, s azzal elmenekült.

Igen, ez Aulnes igen kedves lak hely: nagy ódon ház, téres, terjedelmes s nagyon jó beosztással szép, nagy angol kert közepén, s ez maga százados fákból álló ligettől körvezeve. Annyi bizonyos, hogy e szép lakhely úrnője, e kedves, szeretetre méltó férfi neje, eléggé oly helyzetben volt, hogy boldog lehessen, és mégis, bármit mondott is hűgom, ő nem volt boldog, ezt azonnal észrevettem. Johanna arcában meghalványodott, megsoványkozott; szomorúnak látszott; For-

Hirdetési díjak.

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10.) Rnd. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein és Vogler hirdetés közz. irodája. Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapest Szervitater 5. sz.

Nyititéri cikkek gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

őkén van. ek. Ljubi. egy tist. ratott.

mány a népszerletlenség súlya alatt szenved s annak konzekvenceziáit elviselni nem akarja. És bizonyítják azt, hogy a sajtó megtalálta az esküdtzsekben azon védőt, mely szabadságának nélkülözhetlen komplementuma.

Mit akarhat a kormány azzal, hogy a magánosok ellen elkövetett sajtóvétségek felett akarja ok nélkül a bíraskodást elvonni az esküdtzsektől? Mit egyebet, mint ürügyet keres, hogy a politikai vétségeket is a magánbecsület halálöntősebe bejuttatva, kivége a népbíróságok kezéből, ez uton az esküdtzseki intézményt megfoszssa életképességétől, a sajtót pedig szabadságától.

Örvendünk, hogy az esküdtzsek maga kivonta ezen ürügy alól az alapot.

A kormány haragszik, mert az esküdtzseket nem alacsonyíthatja le terveit és ambieziója eszközüvé, mint a parlament nagy részét és a közigazgatást.

Az „Egyetértés” írja: Az a borzasztó hatalom, melyről nem tudni hogyan, mikor keletkezett, kezd magát bemutatni a hűledező világnak a maga valóságos mivoltában, „ime itt vagyok és ilyen vagyok.”

A nihilizmus benyújtotta látogató jegyét egy okmányban, mely „szolgálati szabályzat” czim alatt lát napvilágot.

A nihilizmus úgy jelenti be magát, mint egy pusztító vihar, mely, ha egész erejében kitör, mindent elsöpör, nem nézi, mi esik útjába.

Itt egy oly lélektani rejtélytel állunk szemben, melyhez hasonló után hiába kutatunk a történelemben.

Hogyan fejlődhetett, hogyan támadhatott? Bármennyire megfoghatatlan is a szervezet maga, az, hogy van eléggé mutatja, hogy természetes előlétételeinek kellett lenni, mert különben nem támadhatott, ki nem fejlődhetett volna oly borzasztó hatalommá, hogy minden, a mi magát eddig hatalomnak tartotta, reszketni kénytelen előtte.

Elolvasva a „szolgálati szabályzatot”, hajlandók volnánk az okmányt fingálmak tekinteni, mely a nihilizmus megújtatására számít. S tagadhatatlan, hogy azokat az eszközöket, melyekkel a nihilisták céljaik felé törnek, helyeselni nem lehet. De a közszellem velük lesz mindaddig, míg a despotismus fennáll.

Gr. Esterházy Kálmán

elnöki megnyitói beszéde.

(Elmondotta az erd. muz. egylet f. évi márcz. 25-iki közgyűlésén.)

Tisztelt Közgyűlés!

Egyletek életében, melyek a nemzet miveldéséi törekvéseivel szoros kapcsolatban vannak — és méltán azok közé sorolhatjuk muzeum-egyletünket is, — egy év leforgása oly parányi idő, hogy az azalatt véghezvitt munkásság eredményeit nagyon is könnyen mérlegelhetjük, de nemcsak ez feladatunk, t. közgyűlés, hanem egyszersmind megbírálni, hogy az egylet alapi-

ges úr sem úgy nézett ki, mint a ki meg van elégedve sorsával.

Nem szerettem azon mély redőket, melyek oly kevés idő lefolyta alatt véssődtek be arczába. Szívesnek, előzékenyek mutatkozott nője irányában, de szerelmemnek, gyöngéd érzelmeknek még csak árnyát sem láttam nála. Ez érzést egészen fia számára tartotta fenn, egy három éves, világon legkellemetlenebb, unalmas fiúcska számára. S Johanna is e részben versenyre kelt vele, elhalmozva csókjaival e kis kölyköt, kivel egymással közlekedésünk, részéről, torzképvágáson s arczfintorításra kezdődött meg ehé előtt, s később harapással fajult. A jó mély harapás alkalmával, melyet kezemen ejtett, atyja mentegetve mondta:

— Ez a szegény gyermek annyit szenvedett már életében, valóságos kis mátyr!

Mire azt gondoltam magamban, hogy ez esetben csakis én vagyok a mátyr; azonban az udvariasság-parancsolta hűsiességgel fojtottam magamba boszuságotam.

(Folyt. követk.)

tása által kifizűtő ezél és irány nem lett-e tévesztve, elhagyva? kellőleg megválasztott-e a mód és használtattak fel az eszközök a gyarapításra s tökélyesbítésre? mert hiszen munkaságunk legnagyobb részben még most is a jelennek felhasználása a jövőnek minél terjedelmesebb alapot tenni le, és ez mindaddig fog tartani, míg nagy hazánk a kis része, — melyre működési körök terjed; de mely régészeti s természetrajzi tekintetben classicusnak mondható, — minden zergegélő tudományos módszerrel kikutatva nem lesz, és a kutatás által nyert és gyűjtött anyag osztályozása s feldolgozása meg nem történt.

A teendő hivatalos jelentések alapján ítéletet mondhat a t. közgyűlés a lefolyt évben eszközöket felett az irányban is, mert azokból nemcsak az tünik ki, hogy a gyűjtemények fentartása, gondozása, gyarapítása, miként és mennyiben történt, hanem az is, hogy a szellemi munkásság a szakosztályokban mily lendületet vett, mily mérvben növekedett. Örvedetes jelenség fog kitűnni, mint örvedetes az egyet háztartásában az, hogy a személyi kiadások kisebbek a dologi kiadásoknál. S így t. közgyűlés egy magasabb vezéreszme mellett nem esoda, ha az erők hatványozódnak és a ezél mindinkább megközelítettik.

Egy néhány év múlva az egyet negyedszázados fennállását ünneplendi, addig hát fokozott erővel kell törekednünk arra, hogy az egyet gyűjteményei annyira kiegészíttessenek, oly állapotba helyeztessenek, az anyag feldolgozása úgy haladjon és eszközöltessék, miszerint a gyűjtemények akkori ismertetésével szűkebb hazánkban mintegy történetirodalmi, régészeti s természetrajzi ismertetést adhatjuk, evvel ünnepléven méltóan.

Hogy az eszmék hódítanak, hogy a kivított siker, mint példa követésre talál, abból is láthatjuk, miszerint az erdélyi részekben is keltekeznek vidéki muzeum-egyletek. Örömmel üdvözölhetjük azokat, mert hazánk ismertetésén fáradoznak.

Tisztelt közgyűlés! Vezéreljen minden munkánkat, melylyel az egyet ezéljait és érdekeit előmozdítani törekszünk, az egyet boldogult első elnökének szelleme, és akkor bizonyára a további siker és méltányoló elismerés elmaradni nem fog.

Üdvözölve a t. közgyűlést, azt megnyitott-nak nyilvánítom.

Könyvtárnoki jelentés

a z erdélyi muzeum közgyűlésén.

Tisztelt közgyűlés!

Muzeumi könyvtárunk, mely 1878 végén 38,715 kötetből állott, a múlt 1879-dik év alatt vétel útján 419, egyesek, intézetek és társulatok adományából 363, csere által 39, és így összesen 821 kötettel szaporodott. Levonván azonban ezen számból 79 kötetet, mint a mely a címztározás alkalmával a többszörös példányok közé került, a valódi gyarapodás 742 kötetet tett, mely számot az 1878-dik évi létszámhoz adván, könyvtárunk létszáma a múlt 1879-dik év végén 39,457-re szaporodott.

A múlt évi gyarapodás legbecesebb részét az általam a magyar nemzeti muzeumi könyvtár duplámból kiválogatott 39 drab XVII-dik századi régi magyar könyv teszi, melyeket a m. nemz. muzeumi könyvtár igazgatósága szives volt cserebe átengedni azon 36 darab XVII. századi nyomtatott s egy részben fejedelmi peeséttel és aláírással kiállított erdélyi országgyűlési végzésekről, melyeket az említett igazgatóság megkeresésére, mint könyvtárunkban volt másod példányokat, igazgató választmányunk a m. nemz. muzeum könyvtárának méltányos csere feltétele mellett átadni határozott s általam átadott. Ezen csere által régi magyar nyomtatványainknak különben is tekintélyes tömege több igen ritka s más úton meg nem szereshető darabbal szaporodva, mind számára, mind becsre nézve annyira gyarapodott, hogy a m. nemz. muzeum könyvtárát kivéve hazánk bármely más könyvtárával méltán versenyezhet. Könyvtárunk ez osztályát gyarapította még gr. Bethlen Sándor 2, Torma Miklós 1 kötet XVII. századi magyar könyvvel, Gámenezi Gerő pedig az 1687. évi kolozsv. magy. kalendáriummal, melyek gyűjteményünkben hézagokat pótlottak.

A könyvtári 3000 forintnyi évi általánból első sorban a hazai s hazánkra vonatkozó irodalom értékesebb termékeit igyekeztem megszerezni, s a esonán meglévő munkákat, amennyire lehetséges volt, kiegészíteni. Így a Poggenдорffé Annalen der Physik című nagybecsű folyóiratnak — mely az egyetemi természettudományi tanszék kézi könyvtárában mulhatatlanul szükséges, — valamint az előbbi években, így tavaly is több évfolyamát szerezttem meg; az ezen a már 180 kötetnél többre menő folyóirathól még a múlt év végén is hiányzott 18 kötetet azonban csak a közelebbi napokban sikerült antiquáriusi úton megkaphatni. A gyűjteményeink mellett lévő kézi könyvtárak közül a múlt évben különösen a régiség- és éremtári s a növénytári kézikönyvtárak nyertek tetemes gyarapodást több legújabbban megjelent drága vagy antiquáriusi úton megszerzett ritka s maradandó becsű munkával.

Az értékesebb s leginkább használt könyvek közül a múlt évben 500 darabnál több kötetet be tartós és esinos kötésbe.

Kézirattárunkat Szilágyi Sándor a XVIII. század elején Beszterezén tartott két alkalmai magyar egyházi beszéddel, sepsi-szentgyörgyi Vársárhelyi Sámuel pedig egy 1670 körül összeírt nagybecsű codexszel gyarapította, mely régi dalgyűjteményeink egyik legérdekesebb darabját képezi.

Ezen codexből volt szerencsém a m. történelmi társulat tavaly Maros-Vásárhelyt tartott közgyűlésén XVI. századi legnagyobb költőnk Balassa Bálint több addig ismeretlen igen szép dalát bemutatni.

Oklevélgyűjteményünk Paget János szives közbenjárására néhai báró Wesselényi Párkassó szül. Kendefi Rozália örökösei adományából 100 darab XVI—XVIII. századi oklevelet nyert, melyek a Serédi, Kamuthi, Andrassy s több velők rokonságban állott erdélyi családokra vonatkoznak. Ezenkívül egyesek adományából gyűjteményünk 6 darab oklevéllel gyarapodott.

Kézirat- és oklevéltárunkat tudományos dolgozatainkhoz a helyben lakó gr. Lázár Miklóson és gr. Eszterházy Jánoson kívül Szilágyi Sándor és Jakab Elek vette igénybe s néhány tanárjelölt is használta erdélyi történelmi tanulmányaihoz. Magam pedig két XVII századi codexünkől Boeska István és Bethlen Gábor diplomatiai levelezéséből száznál több eddig ismeretlen darabot másoltam le, melyek a „Történelmi Tár“ közelebbi fizeteiben fognak világot látni.

Olvasó termünk, melynek részére intézetünk költségén 21 tudományos folyóirat, a hazai intézetek, társulatok és szerkesztőségek sziveségéből pedig 31 különféle politikai, tudományos és szépirodalmi lap és folyóirat járt, ünnepe- és vasárnapokat s az egyetemi nyári szünet kivéve, az egyetemi könyvtárral együtt napoként 5 órában állott nyitva, s tulnyomólag nagy részben az egyetemi polgárság által volt látogatva. Az olvasók száma napoként 40—50 közt váltakozott; azon egyetemi hallgatók számát pedig, kik leckekeönyvtük letétele mellett, könyveket házhöz vettek ki, a múlt év folytán 228-ra és így az összes egyetemi polgárság feléül többre ment. S ezek közt számosan voltak olyanok, kik leckekeönyveiket az aláíratás idejét kivéve, csaknem folytonosan a könyvtárnál letéve tartották, és így a könyvkivétel előnyét tudományos előmenetelük érdekében teljes mértékben fölhasználták.

Könyvtárunk minden darabja, és így a legújabb gyarapodás is föl van véve a gondosan szerkesztett alapezmtárba; a szakcímztározás terbebe vett munkáját azonban, melynek végrehajtására magam és könyvtári segédem, — kik a napoként növekvő könyvtári forgalommal és a mindennapi kezelés könnyűsége is igen elvagyunk foglalva, — elég idővel nem rendelkezhetünk, alkalmas segéd munkacról nem jelentkezőse miatt még nem kezdehetem meg.

Mint hogy könyvtárunk a külön kezelt, de egy ezélra szolgáló s együtt használt egyetemi könyvtárral lényeges összeköttetésben áll, szükségesnek tartom, hogy szakcímztáraink ugyan azon rendszer szerint készüljenek mint az egyetemi könyvtári. Mihelyt e rendszer az egyetemi karok által kiküldendő könyvtári bizottság közreműködésével ki lesz dolgozva, kész lesznek a legközelebbi nyári szünető alatt. Budapestén a három országos könyvtárnál követett rendszereket s a gyakorlati eljárást személyesen tanulmányozni, és a mi viszonyaink közt legezelszerűbbnek és leggyakorlatiasabbnak mutatózó módon a munkálkodást, az igazgató választmányunk méltányos díjazására általam fölajánlandó segéd munkacról felhasználásával, azonnal megkezdeni és minél hamarabb lehet bevégezni. E munkánál azonban a főszűly nem a gyorsaságra, hanem a leghelyesebbnek ismert rendszer lelkiismeretes és hibátlan keresztülvitelére fektetendő, s oly munkásokra van szükség kik elég képzettséggel bírnak, kellő vezetés és felügyelet mellett maradandó munkát készíteni. Ha e munkacról, mint reménylen, meglesz, biztosíthatom a tisztelt közgyűlést, hogy lelkiismeretesen törekedni fogok a szakcímztárak elkészítését a tudomány követelményeinek és a gyakorlati élet szükségéinek leginkább megfelelő módon végrehajtani.

Szabó Károly.

Titkári jelentés

a z erdélyi muzeum közgyűlésén.

Tisztelt közgyűlés!

Van szerencsém az igazgató választmány nevében és megbízásából szabályszerű kötelességet teljesíteni, a midőn a múlt 1879. év alatt tartott tizenkét ülés jegyzőkönyvét a t. közgyűlés asztalára letezem, a mely a benne foglalt 166 határozattal hű képét adja annak, hogy az igazgató választmány az egyet és a muzeum ügyei vezetésében és kezelésében mily indokokból, és mily irányban intézkedett.

Tekintve azonban, hogy e jegyzőkönyv részletes átolvasása és áttanulása oly foglalatosság, a melyet nem lehet minden egyleti tagnak kötelességévé tenni, holott pedig minden tag kötelességétől érdeklik az egyet és sorsa iránt: legyen szabad kapcsolatos rövid kimutatásban

vázolnom egyleti életünk múlt évi történelmét, a folyó ügyek szabályszerű elintézésére vonatkozó határozatok egyhangú sorából kiemelve azokat az intézkedéseket, a melyek, mint az év elején előre nem láthatott véletlen esélyek által előidézve, vagy a szóban forgó kérdés fontossága tekintetéből különleges gondoskodást igényelve, kiválóan magokra vonhatják a t. közgyűlés figyelmét.

Egylettünk és muzeumunk emberi alkotások, mint ilyeneknek két oldalról lehet szemlélünk életüket és működésüket, n. m. anyagi és szellemi oldalról. De valamint magában az emberben az anyagi élet és a szellemi működés oly szoros és elválaszthatatlan kapcsolatban vannak egymással, oly szembetűnőleg befolyásolják egymást, és oly kézzelfoghatólag hatnak kölcsönösen egymásra, hogy alig lehetne oly ténykedést vagy tüneményt kimutatni, a mely csak is az anyagi vagy csupán a szellemi életműködésnek tulajdonítható; így az emberi alkotásunk életmozzanatait sem tudjuk szorosan anyagi és szellemi osztályok szerint felosztani. Hiszen mi egyéb az igazgató választmány feladata, mint a rendelkezésre álló anyagi eszközök ezélszerű és sikeres felhasználása szellemi, az az tudományos ezéljaink elérésére.

Ez anyagi eszközök közt első helyen áll természetesen a pénz. E szempontból kiindulva, egylettünk alakulása óta minden közgyűlésen kimérítő kimutatást is terjeszt el az igazgató választmány a pénztár kezeléséről és az egyleti alapítke miben állásáról. Ha valaki azt a fáradságot venné magának, hogy e kimutatásokat évről-évre egybevesse, azt az eredményt találná, hogy noha az egyet folyó kiadásai évről-évre következetesen szaporodtak, a hasonló arányban növekedő folyó bevételek megengedték e szaporodott költsécek fedezését, és maga az alapítke is, noha nem nagy arányokban, de mégis növekedett. E tünemény azonban csak annak örvedetes bizonyysága, hogy évi költségvetéseink összeállításánál, szorosan ragaszkodtunk mindig ahhoz az elvhez, hogy tovább ne nyújtódjunk, mint a meddig a takaró ér.

De nem ez a kedvező eredménye az egyet pénzbeli vagyona kezelésének az, a mi legörvedetesebb; sokkal örvedetesebb és jelentősebb egy más következetes haladás, a mely számadási kimutatásainkban kifejezett nyer.

Az 1859-ben tartott alakító közgyűlésen a megállított költségvetés a személyi kiadásokat 4820 frtban, a dologi kiadásokat mind együtt 3765 frtban állapította meg, a mely összegből azonban a tudományos gyűjtemények gyarapítására csak 2000 frt ment.

1860-ban megindulván az egyet működése, a kezdet nehézségeivel küzdő első években e sajtóság aránytalanság természetesen mind feltűnőbbé vált. A gyűjtemények kezelésére és gyarapítására szükséges munkacról mind szaporítani kellett, és minthogy az egyet pénzereje nem növekedett ugyanabban az arányban, a melyben a felfogott munkacról terjedt, aránylag kevés pénz jutott a gyűjteményeknek. Az 1868-ki költségvetésben a személyi kiadások 8040 frtra emelkedtek, a dologi kiadások csak 5050 frtot tettek, és ebből egyenesen a gyűjtemények gyarapítására csak 2700 frt esett; a következő 1869-ik évben a személyi kiadások nem szaporodtak, de a dologiak 5750 frtra emelkedtek, de a gyűjtemények gyarapítására kivett általányok még mind csak 2800 frtot tettek, és ebből láthatni, mily nehezen, mily lassan haladt a javítás. Az 1872-ik évben új visszaesés állott be, mert fel kellett emelni az összes személyzet fizetését, úgy hogy a személyes kiadások 10109 frtra emelkedtek, holott a dologiak csak 3000 frtot és ebből a tisztán gyűjtemények gyarapítására szánt általányok 1300 frtot tettek. Ez t. közgyűlés az az idő, a melyben az a szemrehányás kezdett nyilvánulni a muzeum-egylet ellen, hogy igazgatása és kezelése igen költséges, hogy jövedelmének tulnyomó részét a drága személyzet fizetése emesztí meg, és aránylag igen kevés megy a muzeum voltaképpeni ezéljaira. Elmúlt, eltelt, és ez felment attól a fáradságtól, hogy ma itt akkori látszólagos aránytalanságot mentünk vagy indokoljunk. Hiszen maga a tényállás a legjobb mentség. Mert miután ugyancsak az 1872-ik év a kir. egyetem felállításával lehetővé tette a szerződést a magas kormányval, a mely méltán jelez új korszakot egylettünk életében, és ezzel meghozta az orvosságot is arra a bajra, a melynek jele volt a fennjelzett aránytalanság. 1873-ban a személyi kiadások egyszerre leszállottak 7710 frtra és azóta állandóan megmaradtak e színvonalon, holott a dologi kiadások rendes előirányzata 8100 frtra emelkedett, a melyből 5500 egyenesen a gyűjtemények gyarapítására, 1500 kiadványokra, 400 utaztatásra, tehát e két tétel is közvetve a gyűjtemények javára esik, és a szoros értelemben vett kezelésre nem megy több, mint 200 frt.

(Folyt. köv.)

Titkári jelentés

(felolvastott az erdélyi gazdasági egyet márcz. 21-iki ülésén.)

(Vége.)

A nemzetközi ampeolographiai bizottság budapesti ülésén egylettünk képviselőtében Paget

János, báró Apor Károly és a titkár; torda-aranyosi gazd. egylet részéről pedig dr. Wolff Gyula vett részt. A napilapok bő tudósítást hoztak ennek lefolyásáról és hiven feljegyezték, minő lényeges részt igényelhettek az erdélyrészi küldöttek az elért sikerből; a mi különösen azon bemutatott rőpiratra nézve áll, mely arra adott választ, minő külföldi szölfőajok honosultak meg az erdélyországi részben leginkább. Ezen a borászati szakosztály indítványára, számos tennelő hozzájárulásával, nagy fáradsággal és szorgalommal szerkesztett munka mintaszerűnek és példának jelentett ki, ugy a budapesti gyűlésen, mint a bécsi borászati congressuson is, melyen az elől említett képviselők közül csak a titkár vett részt.

A sepsi-szentgyörgyi vándorgyűlésen hasonlóképpen előfordult e tárgy, azonkívül a székesfehérvári határozatok és a földbirtokok szét daraboltsága képezte az érdekes tárgyalásoknak főanyagát. Több tüdös indítvány is merült fel, az emberi trágya felhasználása a baróti gazd. iskola érdekében, melynek lehető foganasítására az igazgató választmányra lett bízva. Pápai Vajna Elek tagtárs fontos indítványai, melyek a birtokosság legvitalisabb érdekeit érintik; u. m. a földesúri szeszcs-ital árulási jog fenntartása érdekében; az önköltségen megváltásra útasított szegődményesek és szellérek váltásösszegének tisztázása érdekében; a még 1874-ben beadott birtokrendezési és tagosítási eljárás tárgyzató törvényjavaslát ellátása iránt; az eltaróztatott, vagy elmaradt urbéri kárpótlások kifizettettése érdekében; a mezői termények és általában a vagyon biztosságának érdekében; a község. törvényeknek módosítása érdekében; a eseléd törvény módosítása ügyében teendő intézkedések érdekében; idő rövidsége miatt magán a gyűlésen ugyan tárgyalhatók nem voltak, de a választmány általa t. indítványzó jelenletében alaposan megvitatva, s rőszint az országos képviselőházhoz, rőszint a nmlgu belügyminiszteriumhoz lettek felterjesztve, honnan ellátásuk még bvárándó, miután eddig csakis a birtokrendezés ügye van örvedetesen megoldva.

A vándorgyűlést követő brassói közgazdasági értekezleten is megjelentünk és a közös tanácskozás tárgyaúl kitűzött themáknak alapos megvitatásban részt vettünk.

Az ország. magyar gazd. egyesület által a f. év elején rendszert enquete tárgyalásra a földmívelés és növénytermelés, az állattenyésztésszölészet és borászat ügyében kiadott kérdőíveket viszonyainknak megfelelőleg, lehető alapossággal, de egyszerűsind rövidségdel is megválaszolni iparkodtunk; személyes képviselőnkül elnökünk és Paget János tagtársunk voltak szivesek közreműködni.

A nmlgu miniszterium az elmult évben is tetemes anyagi segélyezésben részesíté közvetlenül és közvetve egylettünket. Míg a lap fentartásához, s a vándortanár fizetéséhez összesen 1600 frttal volt szives járulni; a kolozsvári méhésztársulatnak 86 frtot adományozott; a vándorgyűlés díjaira és kiadásaira pedig 2 arany, 12 ezüst, 16 bronzérmét és 800 frtot utalványozott. Azonkívül szives volt a nmlgu miniszterium bennünket az általa kiadott vagy segélyezett nyomtatványokban részesíteni; e mellett különös köszönettel említtük meg, hogy Goethe Herman ur is tetemesen járult könyvtárunk gyarapításához.

A nmlgu miniszterium által küldött kísérleti magvak ugyan ki lettek osztva, de a róluk szóló jelentéseket csak alig vagy hiányosan lehetett bevenni, mire nézve az igazgató választmány jövőre szigorubb intézkedéseket határozott el.

A kolozsmonostori u. n. reformbizottság több ízben tartott nevezetes ülést, mely alkalommal az egyleti képviselők azon igyekeztek, hogy az intézet minél több és sikeresebb gyakorlatot nyujthasson növendékeinek. A tanintézet vizsgáin az igazgató választmány küldöttei lehetőleg megjelentek és az intézet 10 évi fennállásának örömmünepében is nagy számmal részt vettek. Az ösztöndíjakért folyamodók kérvényeit szokás szerint az igazgató választmány terjesztette a nmlgu miniszteriumhoz fel.

A vicinális vasutak létesítése s a vasúti tarifák leszállítása ügyében egylettünk is csatlakozott azon indokolt beadványokhoz, melyek az intézet minél több és sikeresebb gyakorlatot nyujthasson növendékeinek. A tanintézet vizsgáin az igazgató választmány küldöttei lehetőleg megjelentek és az intézet 10 évi fennállásának örömmünepében is nagy számmal részt vettek. Az ösztöndíjakért folyamodók kérvényeit szokás szerint az igazgató választmány terjesztette a nmlgu miniszteriumhoz fel.

Sok gondot adott az igazgató választmánynak a fenyegő phylloxera veszély és erre nézve az elmult évben is számos felterjesztéssel fordult a nmlgu miniszteriumhoz, melyek részben meghallgatásra találtak. A Kolozsmonostorra tervezett phylloxeratanfolyamot illetőleg, mely a husvét utáni hétre volt tervezve, a tárgyalás még függőben van s ha megtartható lesz is e cursus, okvetlenül későbbi időre marad fenn.

Ugy a nmlgu miniszterium, mint t. társ egyleteink közül többen avval tisztelték meg, hogy egy vagy más tárgybán véleményünket kívánták, melynek kinyilvánításával a körülményekhez képest és saját igénytelen felfogásunk és viszonyaink szerint nem is kéttünk!

Ime nagyjában vázolva a lefolyt év rövid története, mely remélhetőleg tanúságot fog tenni

arról, hogy a mennyire a korlátolt hatáskör és a t. tagok érdeklődése egyáltalában megengedte, az igazgató választmány a maga feladatának megfelelni igyekezett!

Az angol trónbeszéd.

Az angol trónbeszéd szösz szerint így hangzik: „Mint hogy a mostani parlament végének törvényes ideje közeledik, a közjóra és az illendőségre való tekintetek által indítatva érezttem magamat az illészak mostani időszakát választani, hogy önöket törvényhozói kötelességeik alól fölmentsem. Nem válhatok el önöktől a nélkül, hogy mely köszön etmet ne fejezzem ki buzgóságukért és ügyességükért, melyet több mint hat éven át folyvást tanúsítottak fontos funkezióik gyakorlatában, sem pedig a nélkül, hogy elismerésemet fejezzem ki önöknek ama törvényes rendszabályokért, melyeket szentesítés végett elem terjesztettek, főleg pedig a módért, melylyel támogattak ama politikát, melynek ezélja az volt, hogy egyuttal birodalmamat megvédje és az általános békét biztosítsa. Viszonyaim a külföldi hatalmakhoz barátságosak és kedvezők az európai nyugalom fentartására. Biztos reményem van, hogy az Afganisztánban elfogadott intézkedések amaz ország gyors megnyugtatásához hozzá fognak járulni. Nagyon szivesen szentesitem az irhoni ügy elhárítására szolgáló törvényeket s remélem, hogy amaz intézkedéseket az irhoniak a birodalmi parlament irhon iránti őszinte sympathiai bizonyítakául fognak elismerni. Bizalommal nézek az irhoni jólét visszaállításra elé. Örvedek a kereskedelem általános lendületén jelenségein s a fölött, hogy a kereskedelmi depresszió elmúlik.“

A trónbeszéd vége az angol agrárius-kérdést illeti.

A törvényhatóságokból.

Torda-Aranyos megye rendes bizottmányi gyűlése.

Megyéink idej tavaszi rendes közgyűlése f. hó 22-én tartott meg a megyei bizottsági tagok oly szép számú jelenletében, a mely a manap hangoztatott köztügyek iránti közöny megczafolásaként a régi megyei népes márcálisok emlékeit idézte fel.

A közgyűlés lefolyását főbb vonásokban a következőkben esmertem:

Ősi szokás szerint egy küldöttség által a gyűlésbe meghívott főispán Br. Kemény György 6 mlga a gyűlést rövid beszéddel megnyitván, alispán, Veres Dénes indítványára közgyűlés a Rudolf főherczeg és trónörökös 6 felsége és Stefania belga herczegnő között történt, eljegyzése alkalmából örömrégiemeinek a magas trón előtt hódolatteljesen kifejezést adni elhatározta.

Ez ünnepeles actus után megyénk alispánja terjesztette elő a megye múlt évi közigazgatási állapotáról részletes jelentését, a melyből kiemelem a következő értekes adatokat: A megye 1879-ik évi adóviszonya:

1878-ik év végével hátralékban maradt 150664 frt 86 és fél kr, 1879-ik évre kirótt egyenes államadó 381,483 frt 31 és fél kr, összesen 532,148 frt 18 1/2 kr. 1879-ik évben befizettetett 378,358 frt 80 és fél kr, apadásba hozott 21,709 frt 16 és fél kr, s így 1879 Decz. végével hátralék 132,080 frt 21 kr.

Ezek szerint összehasonlítva az 1878-ik év végével hátralékban maradt 150664 frt 86 és fél kr, az 1879-ik Decz. végével maradt 132,080 frt 21 kr hátralékkal: mutatkozik kedvezőbb eredmény 18,584 frt 65 és fél kr.

Központi ügykezelés. A múlt évben tartott 2 rendes és 2 rendkívüli közgyűlés, melyeken összesen 292 ügy tárgyalatott, közigazgatási bizottsági üléseken tárgyalatott a múlt évben 563 ügy; alispán beadványi könyvre érkezett a múlt évben 7926 drb; a melyek 16 kivételével mind ellátást nyertek.

Vadászjegy kiadott 50 drb. 12 frtos, 2 drb. 6 frtos és 57 drb. 2 frtos, s így összesen 109 drb. 726 frt. Külföldre szóló útlevelet kapott 45 egyén, valamennyi a Moldva-Oláh fejedelemségbe.

Marhalevel őrlap kiadott az 5 krjezárosból 38.203 drb. a 3 " 18.717 " Összesen 56.920 drb.

melyeknek árából 2471 frt 66 król leszámítva 1 és fél százalék tőzsdedíjt, befolyt az államkincstárba 2434 frt 58 kr jövedelem, mi a barom kereskedés virágzó állapotát tanúsítja.

A központi börtönben volt 273 férfi, 12 nő, összesen 285 fegyenez, elbocsátatott 253 féfi, 10 nő. 1880 Január 1-ére börtönben maradt 20 férfi és 2 nő. A rabok munka béréből befolyt 176 frt 59 kr.

(Folyt. köv.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Murger

és az irodalmi ezigányok.

Rogard Ágost

23-dik fölolvásása. (Vége.)

A gondatlanok semmivel sem törődnek, mindennek ellentmondanak, illemnek, classicis-

musnak, kormányának, el vannak telve önmagukkal s e mellett vig, mulatságos fizikók. A tehetetlenek egyszersmint jelentéktelenek is, kárbeszélni róluk. A puritánok vizet isznak, száraz katonakerenyeret esznek, a közőnők aldozzák magukat s minden fillértüket arra gyűjtik, hogy társaiknak, ha festők készleteket, ha írók könyveket vegyenek. Műkedvelők azok a vagyonos ifjak, a kik, hogy a művészi étellel megismerkedjenek, egy évre elvegyülnek a czigányok közé, míg nem megúlván a nyomorteljes életet, bocsánatot kérnek szülőiktől, megösiülnek s békés polgárokká válnak.

Az ötödik részt „az én czigányaim“-nak nevezi Murger s ezek, mivel nagyon kellemesek, nagyon veszelések is. Egy nemét képviselik ezek a bravoknak, a kik folyton lesben állnak a mások eszényére, megvannak győződve tehetőségik esalhatatlanságáról s ezeket legelőbb is azon bonyolult arithmetikai és mathematicai feladatok megfejtésére fordítják, miként lehessen másoktól pénzt kapni. Képzelmé csodákat terem e nemből, vannak hősei, kik Harpagont is képesek adakozásra bírni. Oththon vannak ezek a vig fiúk mindenütt, a salonokban s a kocsmákban egyaránt, ott kellemesek, zenélnek, szavalnak, énekelnek, s ha kel, még mára is hallgatnak, itt vig czimborák a kicsapongásig. Ezek rajzolásában rejlik Murger legnagyobb érdeme, különben is kedves mesélő, mosolya könnyekre vall, a visszaemlékezés szelid könnyeire, mert műveit a vihar multa után írta, ha alatta írta volna, több keserűség, sötétebb színezet jellemnéne irályát. Legjobb munkája „Jelenetek a czigányi életből.“

Daczára, hogy kilépett a czigányok köréből, több szokásuk tartá meg. Az évrnek kilencz hónapját Fonteneblau erdeiben, egy kis kunyhóban töltte, nagyon sok szabad időre volt szüksége, almozni kellett. Ifjan halt, 38 éves korában, ki-mertittség következtében egy kórházban, mint sokan mások, a többi közt Gilbert Bérard Bordas Demoulin, hisz Colnet egész szótárt állított össze oly írók neveiből, a kik éhenhaltak. Hát a kik öngyilkosok lettek, mint Nerval, Musset, kiről nem tudni, ha öngyilkos volt-e, vagy természetes halállal halt meg. És Gauthier? kétségbeesve halt meg, s midőn egy pap a jövő életet biztatót így kiáltott fel: „Még egy élet? ez is sok volt nekem.“

Murger is, ifjú évei kimerítő kízlalmeinek lett áldozata. Minfogy 10 regényt és elbeszélést írt, nagyböbrést a czigányéletből. Alakjai azzal töltik napjaikat, hogy hajtóvadászatot tartanak ama vadállatra, melyet 100 sous-nak neveznek. Vannak közöttük zenészek, festészek, philosophok, szobrászok, költők, kik mindanyian dologtalanul töltik az időt. Chagnard a zenész egész tervrajzot bír Párisról, azon emberek lakásának megjelölésével, kiktől pénz lehet várni. Naplót vezet ezeknek életmódjáról, mikor lehet otthon, mikor jó kedélyben találni. Colline, kit előadó személyesen is ismert (azaz, hogy azon embert, a ki Colline előképetül szerepelt) bölcsész volt, a ki dühvel tanult s egész könyvtárt hordozott zsebeiben.

Eredeti alak Marcel, a festő, ki, mivel nem levén butora, nem kapott szállást, egész bútorzatot festett egy spanyol falra, s azt mutatta be a házmeztáreknek. Végre festett egy képet „átkelés a vörös tengeren“. Nem fogadták el kiállításra. Elnevezi „átkelésnek a Rubiconon“ s más-hova nyújtja be. Így sem sikerül. Harmadikszor is benyújtja, most már „átkelés a Beresinán“ név alatt, mind hiába. Ilyen különöz alak Rodolfo, a költő, az „Iris fától“ című divatlap újdondásza, ki a lehető legfeltűnőbbben öltözködik, Rubens kalapot, nyitott gallért, vörös bársony mellényt, kockás seót kimondhatatlant, egyik kezén fehér, másikon fekete keztyűt visel.

„Bonhomme Jadis“-ban, bár öreg embert mutat be, önmagát írja le Murger. Oly ember ez, a ki egy bizonyos időpotnál megállapodott. Murger is így tett, csak ifjúsági visszaemlékezéseiben élt, ezek képeztek műveinek tárgyát. Mindenki emlékezik, az irodalmi czigány megállapodik; ezt tapasztalhatni Gauthiernél s még többeknél is. Mint színmű több sikert aratott, Bonhomme Jadis; a regény győnye hangszer, tiszta hanggal. Nem művész hedgedű, a mely gyönyörrel tölti el a miért hallgató, hanem varázshedgedű, a mely önkénytelenül elbájol mindenkit.

Egy kötet költeményt is írt, kellemes, meladulok, bájos, úde színezettel; legszob, egyáltalában remeke, „Musette dala“, s hogy neve fennmaradjon, azt kellene sirkövére írni: „Musette dalának szerzője“. Musset „Mimi Píngon“-jának fájából való lány ez a Mussette, történetét lehetlen megilletődés nélkül olvasni.

„Látván, hogy a féske fészékét egyengeti, szeret a szép leány, ha ideje engedi, Carneval szőlítja, ő elhagyja fészékét, vigalom teltével nem lel régi helyét. Karomba zárom őt, de szívem nem dobog, ő többé nem Musette, én már nem én vagyok.“

Érdekesen eszik előadó a módozatokat, miként tesznek ezek az alkalmazás nélkül írók, beteg nélküli orvosok, clienstelen ügyvédek, tanítványtalan tanárok, azaz czigányok, hitelre, pénzre szert. Fügylhelytik a Palais-royal udvara, itt folynak tanácskozmaányaik, itt találkoznak

barátaikkal, de olykor fájdalom! hitelezőikkel is, a miért „gondviselés terének“ nevezik e helyet. A többek közt tanítanak, órákat adnak oly dolgokból, melyekhez maguk sem értenek; így nagy philosoph catholiciussá lön 20 francért. Egyiknek volt egy valódi nagybátyja, (mert amerikai-val mindenik diecseszik) ez a nagybátyja szeretett hosszú prédikációkat tartani és történeteket elbeszélni; öcsése vállalkozott ezeket meghallgatni, de mindenkor 5 francot követelt kárpót-lásul. Van külön nyelvtük, mint a tolvajoknak, műtermeknek, színpalaknak. Pénzt keríteni, így mondják: takaradót verni a pénznek. A czipót philosophnak, a lakomát Balthazarnak nevezik. Az útezt, hol hitelező lakik közvetlennek (dépavé) mondják. A törvénytelen szövetséget 13-ik kertileben kötött házasságnak. (Párisnak 12 kerülete lévén). A francziák néma e-jét Sicard abé lányának az első siket-néma intézet alapítójának.

Pedig voltak jeles tehetségek eme czigányok között, mint Nerval Gerard, a ki Faustot oly kitűnően fordítá, hogy Geothé azt mondta, csak is általa érti egészen jól önmagát. De czigány előléte későbbi korára is megtartá befolyását. Szüntelen járkálva dolgozott, mint a hogy Rotisseauról is mondják. Valódi neve Labrunie. Öngyilkos lön, mikor már nem volt szerencsétlen, mysticus halluinatiók, a czigányélet utóhatása következtében.

Épen ezért mondja Rogeard, hogy a czigányélet veszélyes az ifjúságra nézve, egészségtelen mocsár, fővény tenger, melyben elmerül, a kit végzete bele sodor. Minden anya óvja hát fiát ez életől, melybe lépni veszélyes, melyben hozsan mulatni ségyenteljes. És ép ezért tisztelettel tartozunk meghajolni azok előtt, a kik, mint Nerval, Murger, Gauthier, Musset satb., tisztán megőrizték jellemüket, s mint becsületes emberek kerültek ki a romlott légkörből. Bámuljuk hát szilárdságukat, csodáljuk bátorságukat, részeltesstük elismerésünkben tehetségeiket, de fiainkat óvjuk: „Ne menjetek czigányországba!“

Nulla.

Kivonat a „Budapesti Közlöny“-ből.

Árverések. Paskuj Todor 4273 ftt 36 krra b. ingtl. apr. 14-én a szászrégni tkvi hatóságánál, Thiri György ingtl. apr. 1-én Gelen-czén, Lázár Dávid 1517 ftt 93 krra b. ingtl. apr. 14-én a feleki irodában, Dénes Lajos 1566 ftt-ra b. ingtl. apr. 23-án Osdolán, Dancz Ferencz 380 ftt-ra b. ingtl. apr. 21-én Körösön, Plejasin Ilie 533 ftt 77 krra b. ingtl. apr. 9-én Berethalmon árvereztetni fognak.

NAPI HIREK.

Helyi hírek.

Lapunk olvasóit tisztelettel kérjük, hogy a jövő évnegyedre előfizetéseiket idején megújítani sziveskedjenek.

— **A budapesti** egyetem bölcsészeti kara a közelgő jubilaris ünnepély kitűntetettjei sorába a kolozsvári egyetem magyar történetűdőségét: Szabó Károlyt is fölvetve részére egyhangulag megszavazta a tiszteletbeli tudori oklevelet.

— **A „Magyar Polgár“** még mindig nyelvel, s egy félhasábnyi sületlenséggel áll elő ellentünk, melynek minden szava ráfogás és ferdítés. — Vádol, denunciatioval, hogy Hoitsy szándékát és megérkezését tudattuk s a párbaj diszerét ügyét nyilvánosan tárgyaltuk, holott még mielőtt mi ez ügyhöz szólottunk volna, a „M. Polgár“ üzött tréfát saját ügyével, hivta fel a közönséget és rendőrség figyelmét a Hoitsy meg-vagy nem érkezésére, s egy nappal előbb közölte a „Kelet“-nél a párbaj lefolyását is. Vádol, hogy megnevezttük Barthát, mint vezérének kezűjét, holott napokkal ezelőtt, már ugyanaz olvasható volt a budapesti lapokban s később maga is nevére nevezte meg a párbajozó feleket. Ráfogja a „Kelet“ volt újdondására, hogy a párbajozás ügyében megjelent ezikeket ő írta, holott a „M. Polgár“ szerkesztője legközvetlenebb forrásból tudja, hogy ama közlémények más kézből eredtek. Végül fészegit ugyanazt újdondász magánügyeit a nélkül, hogy eszébe jutna előbb az, a mit épen a „M. P.“ szerkesztője Hoitsytól zsebre kaptott. Teszi pedig mindezt kihívó piezri nyelven, denunciatiót és krakelerkedést emlegetve, még pedig rügtön a következő napon arra, hogy a szerkesztő ben-tünket személyesen megkeresett, s felkért a személyeskedések megszüntetésére, a maga részéről fűt-fűt igérvén. Várjuk, hogy mi tolík még ki ettől a férfias magatartástól.

— **A bécsi magyar népszínmű válalat** megbízásából színházunk festője összesen 27 dr. mozgó díszletet fog festeni és pedig a Falmi rossza, Sárka csikó és Piros bugyelláris című népszínművek bécsi előadásaihoz. Ugyan e darabhoz szűkségeltető ruhákat ezikkék díszes kiállítását a kolozsvári színház főruhátárnoka fogja eszközölni a művezető által készített tervezet szerint. Mátrai úr bécsi utjából haza tévén: a festő és ruhátárnok számára feldolgozandó anyagot magával hozta.

— **Gold Fuchs.** Ez német czíme Csep-

regi ama hatásos népszínművének, melyet a kolozsvári közönség „Sárka csikó“ ezímen ismer, s mely a bécsi népszínművek műsorozatában második helyen áll. A darabot Gabányi Árpád fordította németre, s — a mint már Bécsben szokás — a pénztárnál „textus könyv“ gyanánt fog elárusztatni.

— **A bécsi expeditióban** a színház régi tagjain kívül részt vesznek Baloghné, a Mátrai pár, Ditrői pár, Szabó Bandi, Kiss János, Nádor Béla és több tíjonnan szerződött kardalok.

— **Feleki Miklós és E. Kovács Gyula** a budapesti nemzeti színház érdemes tagjai megígérték, hogy a bécsi népszínmű előadások-ban egy-egy vendégjéttékkal résztvesznek.

— **Gyenes László** színházunk szép tehetségt és szorgalmu tagja april hó végén a kolozsvári színpadon az eddig ismeretlen, de nem nemkevésbé előnyös oldaláról fogja széptehetségét érvényesíteni, a mennyiben a bécsi vendég-szereplés alkalmából a Sárka csikóban Bogár Imrét személyesítendi. Gyenes úr már ezelőtt néhány héttel próbát énekelt és szép bariton hangjával hallgatóit meglepte.

— **Herzeg, mint orvos.** Bismarck kan-czellár egy határozata folytán hivatalosan köz-tudomásra hozottat Németországban, hogy „dr. med. Károly Todor herzeg ő fenségének Bajor-országban“ a szabályszerien megkívántató or-vosi vizsgálat elengedése mellett: a gyakorlati gyógykezelés megengedtetik.

— **A márczius 15-iki ünnepély** összes bevétel 241 ftt 56 kr., melyből levonva a 47 ftt 56 kr. kiadást, marad tiszta jövedelem az emlék-alapra 194 ftt. Ez összeghez szíves adakozással járultak: Bogdán István és családja 3 ftt. Bányai Vita 3 ftt. Gr. Esterházy Kálmán 2 ftt. Simon Elek 2 ftt. Váradi Károly 2 ftt. Dr. Nagy János 2 ftt. Hancz Pál 2 ftt. László Józsefné 2 ftt. Nagy Béla 2 ftt. Ferenczi Károly 2 ftt. Kugler állomásfőnök 2 ftt. Merza Gyula 2 ftt. Vízzy Endre, Irma és Gizella 1 ftt 50 kr. Szigeti ezredes 2 ftt. Sárközy Ferencz 2 ftt. Veres József 2 ftt. Jánosi Béla és László 1 ftt 60 kr. Miklós Gizella és Hermin 1 ftt 50 kr. Gergely-nővérek 1 ftt 50 kr. Indali nővérek 1 ftt 20 kr. Hegedűs Istvánné 1 ftt. Deaky Albertné 1 ftt. Turesányi Lajos 1 ftt. Mulcecz Lajos 1 ftt. David Antalné 1 ftt. Hory Béláné ftt. Lövey Klára 1 ftt. Takács Mikka 1 ftt. Bányai Mózes 1 ftt. Fodor Lászlóné 1 ftt. Erdődi Ferenczné 1 ftt. Br. Koményi Endre 1 ftt. Br. Koményi Simon 1 ftt. Váradi Amália 1 ftt. Maizner Mari 1 ftt. Szabó Gizella 1 ftt. Schopfer Karola 1 ftt. Vass Zsigmondné 1 ftt. Söráné 1 ftt. Vass Jolán 1 ftt. Molnár György 1 ftt. Terner Adolf 1 ftt. Benel Ferencz 1 ftt. Mészáros Károly 1 ftt. Szabó Károly egyet. tanár 1 ftt. Szakács István 1 ftt. Schilling Lajos 1 ftt. Valaki 1 ftt. Debreczeni József 1 ftt. Régeni György 1 ftt. Kilin Miklós 1 ftt. Groisz Victor 1 ftt. Gergely Sámuel 1 ftt. Fazekas József 1 ftt. Vajna Miklós 1 ftt. Olasz Gyula 1 ftt. Olasz Károly 1 ftt. Graf Jakab 1 ftt. Szász Béla 1 ftt. Pelszei Dezső 1 ftt. Dr. Maizner J. 1 ftt. Varga Danielné 1 ftt. Macskási Samu 1 ftt. Bedőházi 1 ftt. Lászlóczy Péter 1 ftt. Sámli László 1 ftt. Székly Miklós 1 ftt. Himmelstein József 1 ftt. Vincze Józsefné 1 ftt. Frits Albert 1 ftt. Erdélyi Sámuel 1 ftt. Vikol Antalné 1 ftt. Rácz János 1 ftt. Nagy Dániel 1 ftt. Markart 1 ftt. Filippiné 1 ftt. Szabó Mózes 1 ftt. Simon Kálmán 1 ftt. Walzné 1 ftt. Cseh Lajos 1 ftt. Vajda Dénes 1 ftt. Melitskóné 1 ftt. Horváth Kálmán 1 ftt. Losonczy János 1 ftt. Domokos Antal 1 ftt. Perosits Balázs Mihály 1 ftt. Szász Domokos 1 ftt. Dr. Csiky Victor 1 ftt. Haller Rezső 1 ftt. Nagy Gábor 1 ftt. Tauffer János 1 ftt. Reich 1 ftt. Ferenczi Zolt 1 ftt. Hreiling Mihály 1 ftt. Feszt József 50 kr. Tussai Gábor 50 kr. Sára Lidia 60, Nagy Elek 50, Pintye József 50, Veress Rezső 50, Barabás Lajos 50, Pataki József 60, Kilin Miklós 50, Dabos Sándorné 60, Debreczeni Sándor 50, Finta Endre 60, Ifj. Gáll Simon 50, Járósi Lőrinczné 50, Lőrinczi Józsefné 60, Nemessányi Mari 60, Boér Zolt 50, Szász István 50, Nagy Mihály 50, Elekcs Jánosné 60, Teslak Matild 50, Imre Károly 60, Régeni Ferencz 50, Cserei József 50, Beackóné 50, Büjthéné 60, Szacsarai Gyula 50, Paál Ferencz 50, Bányainé 50, Ossikovszkyne 50, dr. Réthy Mórné 50, Zolyomi Jenő 50, Péter József 50, Kertész György 50, Fekete 50, Kovács Ábrahám 50, Baloghné 50, Petrán József 50, Lichtenegger 50, Retteg Miklós 50, Szenkovics Gyula 60, Weisz 50, Vendelin 50, Szentiványi János 50, Geréb Márton 70, Haller F. 50, Hancz Erzs 50, László József 50, Kraft Ádám 50, Gyulai Árpád 50, Gáspár Vilmos 20, Szongott Vilmos 20, Simai János 20, Pap 10, Árkosi L. 20, Bitter Antal 10, Sebes 10, Magyarosi Gyula 40, Besztercei Gy. 20, Benedek S. 30, Reibrich 40, Barabás Lajosné 20, Török Domokos 20, Grosz Albert 20, Váradi Antal 20, Mészáros D. 10, Büjti Gábor 10, Lépesi János 10, Szatmári F. 10, Cserdó István 30, Farnos Árpád 20, Bátoriné 30, Dezső Györgyné 16, Kútle Tivadar 40, Balog Károly 30, Kompolthy Aladár 40, Farnos Dezső 30, Kovács Sándor 40, Katona József 30, Kálmán Ferencz 20, Szabó András 30, Imburán József 20, Szabó Ödön

10, Gyárfás Miklós 30, Seiler Jakab 20, Nagy Róza 20, Pap József 40, Angi 20, Gáspár János 30, Maté Imre 20, Lengyel Mihály 13, Németh Sándor 10, Nagy Lajos 40, Akonecz Károly 30, Ajtai 30, Csiszér Ákos 30, Simon Gyula 30, Kocsis Lotti 40, Lukács Mária 40, Bedor Gábor 40, Réthy Gábor 40, Ferencziné 40 kr, Turner k. a. 40, Sárközy 30, Bot István 30, Walter Károly 44, Kelemen Elek 40, Hegyessy Győző 20, Kőmőcsi József 20, Csernáné 30, Schmidt János 30, Szucsáki 40, Babos 40, Dietrich 30, Salamon Antal 40, Simon János 40, Somogyi István 40, Végli Lajos 40, Csiszár József 40, Storch Gusztáv 20 kr. Ezenkívül adakoztak többen névtelenül, — sokaknak nevét pedig a tolongás miatt nem lehetett följegyezni. Fogadják mindnyájan az ünnepélyt rendező bizottság legmélyebb köszönetét. A bizottság nevében: Kolozsvárt, 1880. márcz. 24. Deák Albert, elnök.

— **Köszönet nyilvánítás.** Cseh Mari k. a. Ramazetter Jolán k. a. Melitskó Frigyes és Lichteneger Viktor úrnak, nemkülönbén a helyi dalegyletek, Salamon János és Molnár testvérek zenekara a márczius 15-iki ünnepélyen való szíves közreműködésükért, úgy szintén Orbán József úr a városi vigadó nagy termének díjtalan átengedéseért, fogadják a rendező bizottság hálás köszönetét. A bizottság nevében: Kolozsvárt, 1880. márcz. 24-én. Deák Albert elnök.

— **Az erdélyi-muzeum** egyet tegnap d. e. 10—1-ig (man. 25) tartá ez évi rendes közgyűlését a városház tanácstermében Gr. Eszterházy Kálmán elnökléte alatt, mintegy 25 rendes tag és néhány érdeklődő előtt. A gyűlés főbb mozzanatait az előki megnyitó beszéd és titkári jelentés képezték, mikről e helyen referálnunk nincs miert, mivel lapunk olvasói fennebb mindkettőt teljes terjedelmükben veszik. A gyűlés folyama alatt hosszasan vitákat a köit-ségvetésnek egyes pontjai képezték, de többnyire oly keblt dolgokat érintettek, melyek a nagy közönség előtt érdekel nem igen bírhatnak. Ki-emelendőnek tartjuk azt, hogy a gyűlés a mu-zeumi könyvtár szak-cathologusainak lehető gyors elkészítését elhatározta, mivel a könyvtár csak-nem használhatatlanná vált ennek hiánya miatt. A cathalogus elkészítésével a könyvtárnokot Szabó Károlyt bízta meg a gyűlés, ki e végből az egyetemi szűnőd alatt Bécs és Budapest könyv-tárait fogja meglátogatni és ott a szak-cathalogusok elkészítési módját tanulmányozni, hogy majd az erdélyi muzeum könyvtára számára a legezelszerűtbeb készthesse. A közgyűléssel rendesen egybekötött felolvasást délután, már nagy-számú hallgatóság, nagy részben szép női közönség előtt Dr. Brassai Sámuel veterán tudósunk tartá, értekezvén az életéről, a felolvasás, mely válasz, még inkább kritikája volt Dr. Török Aurél szintén e tárgyról írt művének, folyton igen derült hangulatban tartá a közönséget és az est meghálalándó frenetikus tapsba és él-jenzésbe tört ki a felolvasás végével.

Hazai hírek.

— **Egy önfeláldozó tanító.** Kálnokon folyó hó 20-án este Gyöngyösi Károlynak két épülete, egy csűr istállóval és egy pajta szekérszínnel, az ismeretlen okból támadt tűzvész áldozata lett. Szerencsére, az eddig dühöngött szél erejéből alábbhagyott s így a tűz tovább nem terjedhetett. Bár a falu népe mindenf meg-tett az épületekben levő vagyon megmentése végett, a nagy sebeséggel terjedő tűz miatt ez nem sikerülhetett, Maga a gazda, Gyöngyösi, majdnem bennegett az istállóban, ha egy ifjú önfeláldozó bátorsága által ki nem menti. A mig ugyanis Gyöngyösi a marhák kiszabadításán fáradozott Hosszu Ferencz ottani községi tanítóval, azalatt a tűz egészen körülfogta az épü-leket, úgy hogy a menekülési teljes lehetetlen-nek látszott. Kűnn a nép szorongó aggodása tetőpontra hágott. E pilanatban a bátor tanító öbbe fogta a már elalélt öreg embert s egy me-rész ugrással a lágok közül kűnn termett vele. Mindketten veszelés sebeket kaptak; a tanító azonban kiéptül mig az öreg életéhez kevés re-mény van.

Vegyes hírek.

— **Véres dráma.** Gradiskán Hadsi Baba nemzetőr hadnagy ellenséges viszonyban állott Ljubisics főhadnaggyal, s midőn a főhadnagy egy estélyen rendretesztította magavisoleteért a hadnagyot, a szenvedélyes természetű Hadsi Baba haragja a végsőig fokozódott: megsértette a főhadnagyot úgy, hogy ez eltküldé hozzá se-gédét. Midőn Ljubisics segédei megjelentek Hadsi Babánál, ez eltagadta a sértést; ő a fő-hadnagyot se meg nem sértette, se megsérteni nem akarta, s a ki az ellenkezőt állítja: az ha-zudik. A segédek megvitték az izenetelt ktlőd-jüknek, s az ügy ez állapotban maradt mai na-pig. Ma (márczius 21-én) kaszánya-szemle volt, melyen mindkét tiszt részt vett. Midőn a tisztek egyik kaszányából a másikba mentek, Hadsi Baba néhány lépesnyire hátramaradt, s egy re-voilverből ötször rálőtt Ljubisicsre s lövései köz-ül három talált. A hatodik lövésnél a pisztoly csütörtöktöt mondott. Ljubisics nehezen megsebe-sülve, összeroskadtt. Hadsi Baba ledobta köpe-nyét és kardját s a Száva felé futott. Röggtőn őráratot küldtek utána, hogy fogják el. Az őrárat vezetője, midőn lőtávolba fogta Hadsi Ba-

bát, többször utána kiáltott: „Megállj!“ de a hadnagy futott tovább, s mire az őrárat 300 lépésnyi távólra utána lőtt, Hadsi Baba holtan rogyott össze. Ljubisicset elvitték a zágrábi ka-tonakórházba. Ljubisics báját egyik lövés surol-ta, másik golyó harmadik és negyedik bordája közé fúródott, a harmadik sebe könyökén van. Sebei súlyosnak. de nem életveszélyesek. Ljubi-sics tehetséges derék katona, s esete ugy tisst-társai, mint a polgárság körében nagy izgatott-ságot keltett.

— **Nagy tolvajlás.** Bukarestben Mari-nie Felice asszony uti táskáját, melyben 2000 frank értékű francia papír és 40000 frank ér-tékű ékszer volt, ismertlen tettes ellopja. Ezt tudatja egy ottani sűrűgöny a budapesti főkapitánsággal azon kérelemmel, hogy az eltovajolt tárgyak előkerítésére segítséget nyujtsion.

— **Házasulandó** férfiak tudomásul ve-hetik, hogy a távol Keleten egy furesa ember Mahmud Benaya pasa halt meg, ki nem kevesebb, mint száz feleséget s tömérdek va-gyont hagyott hátra. Végrendeletében valamen-nyi feleségéről gondoskodott. Halála után három hónappal férjhez kell nekik menni, még pe-dig derék és mérsékletes életű ifjakhoz, kik a feleséggel egyenkint 1700 török piastert kap-nak. Rajta tehát!

HETI VÁSÁR.

— Kolozsvárt, 1880. márcz. 25. —

Az ünnepeket megelőző heti vásár ren-de-sen élénk szokott lenni, még pedig az illető ün-nepen divatos ezikkék adásvétele csinál a ren-de-sen nagyobb élenkségeit. Így p. o. a mai, a husvét ünnepeket megelőző utolsó heti vásáron a tojás, bárány, aszaltgyümölcs, hal, olaj, mind oly ezikkék, melyek a nagy sűrűs-forgás leg-főbb okozói. Bámulatos, hogy a nagy kereslet mellett a tojás ára nem hogy emelkedett volna, de sőt még szállott; az ügyes asszony, ki jól tud alkudni, 7 drbot is vett 10 kron. Fájdalom, hogy multkor feltételeesen állított híremet, hogy t. i. a vidéken több helyen a métey nagy pusztítást tesz a juhokban, más vidéki emberek is megerősítették, s így nem csudálkozhatni, ha egy fehér báránynét 2 ftt—2 ftt 50 krt, egy fe-ketéért pedig 2 ftt 60 kr—3 fttot is adtak. Egy pár kövér liba ára 5 ftt 50 krt, rüdege 3 ftt. Egy kakas pulyka 3 ftt. Egy pár kövér tyúk 1 ftt 30 kr.—1 ftt 40 kr. Egy pár csirke 40 kr.

Kilogram szerint.

Liszt 17—24 krig, marhahús 46 kr, sertés-hús 48 kr, zsír 70 kr, só 9 kr, bors 1 ftt, pap-rika 1 ftt 20 kr, ezukor 56 kr, Káposzta 20 kr, levesbe való zöldség 25 kr, vereshagyma 25 kr, fokfagyama 45 kr, élesztő 72 kr, kenyér 18—24 krajczár.

Liter szerint.

Aszalt szilva 12 kr, Aszalt alma 10 kr, aszalt körtve 17 kr, tökmagolaj 80 kr.

Gabona piac.

A forgalom nem nagy. Gazdáink panaszol-nak az utóbbi száz évek hideg szeles napok miatt. Az árakban alig észrevehető csökkenés.

Heetoliter szerint.

Búza 9 ftt 45 kr, rozs 6 ftt 65 kr, kuku-ricza 5 ftt 20 kr, zab 3 ftt 30 kr. (Burgonya 4 ftt.)

Métermázsza szerint.

Búza 12 ftt 37 kr, rozs 9 ftt 78 kr, ku-kuricza 7 ftt, zab 8 ftt.

Fa- és szénapiac.

Egy köbméter fa 3 ftt, (Egy heetoliter fa-szén 1 ftt 20 kr.) 100 k. széna 2 ftt, szalma 1 ftt.

Sertés piacc.

Lanyaha forgalom. Eladatott 80 drb. kövér drbja 50—76 ftt, sovány 16—27 ftt, malacz 7—14 ftt, szopó-malacz 1 ftt 70 kr.

Baromvásár.

Eladatott összesen 302 drb. Ökör 12 drb, párja 160—195 ftt, Borjas tehén 40 drb, párja 160—220 ftt. Tehén 94 drb, 150—200 ftt, 2 éves tinó 36 drb, párja 60—80 ftt, 1 éves tinó borjú 32 drb, párja 45—54 ftt, 2 éves tulok 20 drb, párja 90—130 ftt, 1 éves ökörborjú 28 drb. párja 50—80 ftt.

IDEGENEK KOLOZSVÁRT.

— Márczius 26. —

Nemzeti szálloda.

Szigeti Emma magánzónó. B.-Pestről Si-mon Miksa kereskedő B.-Pestről. Hirsch Lipót ke-reskedő Deésről. Weisz Eduárd vendéglős Gy.-Fe-hérvárról. Betegh Ferencz birtokos Gyéresről. Som-mai Ferencz kereskedő Aradról. Korn Ágost ke-reskedő B.-Pestről. Mesz J. lókereskedő N.-Sze-benből

Hungária szálloda.

Lindcz Henrik es. udv. szállított Bécsből. Bar-ta István Gyéresről.

Pannónia szálloda.

Gasznel Sándor B.-Hunyadról. Chimell Se-bestyén vendéglős Csuesaról. Herman Friedrich Bécsből. Drexler Jozsef N.-Szebenből. Temesváry István postamester M.-Vásárhelyről. Willms György Bécsből. Lovász Teréz nevelőnő Esztergomból. Schnitz Oskár kereskedelmi utazó Bécsből.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **BÉKÉSY KÁROLY.**

SÁRGA KRISTÓF

fehérenemű és vászon-raktára

Kolozsvártt.
(belközéputca, kisegítő alatt.)

Kül- és belföldi nagykereskedők és gyárosokkal egyenes összeköttetésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok n. érd. vevőimnek kezesség mellett, legutányosabb áron valódi árul-
kal szolgálni.

Raktáromban legnagyobb választékban kaphatók:
Férfi fehér-ingek, chiffon, creton és madepolan szövettől, sima, himzett és redős gallérral, vagy a nélkül 85 krtól 3 ftt 50 krig.

Férfi színes ingek, angol oxford, creton és madepolan szövettől 100 különböző mintára, jó szintartó 60 krtól 2 ftt 60-ig. Színes és fehér gyapju alsó-ingek és nadrágok 70 krtól 5 fttig.

Férfi alsó-nadrágok (gatyák) mindennemű szabásu, legjobb len és pamut vászonból 70 krtól 2 ftt 50-ig.

Férfi legújabb gallérok és kézelők 4 rétti legjobb chiffon szövettől párja 40 kr.

Férfi színes-szőltű selyem, — len és pamut sabbkendők szegve 6 darab egy kötegben 60 krtól 7 fttig.

Valódi len fehér zsebkendők 6 darab egy kötegben 1 ftt 50 krtól 7 fttig: (79) 13—*

Női ingek len és pamut vászonból, sima himzet vagy redős 1 fttől 5 fttig.

Női hálóréklik, 1 fttől 5 fttig, főkötők len és schiffon vászonból 40 krtól 80 krig.

Női alsó szoknyák és nadrágok 90 krtól 7 fttig.

Női piquet réklik, nadrágok és szoknyák, 1 ftt 50 krtól 5 fttig.

Függöny neczek, gyapju és pamut takarók, paplanok, madraczok, mely utóbbiakból különösen nagy rak-
tárt tartok.

Legújabb szerkezetű esőernyők, 1 ftt 40-től 15 fttig.

Fehér és színes harisnyák, gyapju, len, pamut és selyemből, párja 15 krtól, 1 ftt 50 krig.

Legújabb nyakkendők, posztó, szarvasbőr és glaze kesztyűk, nadrágtartók, harisnya-kötők, órási-
nörök sat. legutányosabb áron,

**Fehér és színes asztalnemű, minden-
féle len és pamut vászon szín-tartó
creton, oxford és madepolan,
színes ingszövetek**

1000 különböző mintára 16 krtól 52 krig., 100 különböző fajtájú chiffon, creton és madepolan
fehér ingszövetek 80, 155, és 170 centiméter széles 22 krtól 70 krig,
sima, himzett és redős

len és pamut ingbetétek 25 krtól 3 fttig. Len és chiffon
himzett stráfok és betétek, kö-
tő, varró, himző pamutok és ezernél, ujjon szálítottak részére főkötők, réklik és takarók stb.

Továbbá elvállalok kiházasítás, vagy magán szükségre kívánt
fehéreneműek pontos elkészítését; kitűnő szabás és jó összeál-
lításra legnagyobb figyelem van fordítva.

Megrendeléseket, nyak bőség váll- és ujjahossza, papírszeleten pontos mértéke be-
kildése mellett saját felelősségemre azonnal teljesítek, mely esetben árat és fajtáját megha-
tározni kérem.

Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégítő, az érte fizetett összeget vissza-
szolgálom, vagy másokkal kívánatra kicserélem.

Legfőbb törekvésem n. érd. vevőim bizalmát továbbra is kiérdemelni és azt meg-
tartani

alázatos szolgálja
Sárga Kristóf,

693. szám.

Árverési hirdetmény.

Folyó évi ápril hó 3-án délelőtt 10 órakor Torda város
határában fekvő top. sz. 5546 a. b. 106 hold és 212 négyszögöl nagy-
ságu „LOBODÁS“ nevű kaszáló f. évi ápril hó 24-étől fogva há-
rom egymás után következő évre nyilvános árverés útján fog haszon-
bérbe adatni.

Kikiáltási ár 300 forint, melynek 10 százaléka mint bánat-
pénz az árverés előtt leteendő.

Írásbeli bepecsételt ajánlatok csak az árverés megkezdése előtt
fogadtatnak el.

Az árverelési feltételek a tordai gör. keleti plébániái vagy az
érsekségei irodában Nagy-Szebenben betekinthetők.

Nagy-Szeben, márcz. 13-án. 1880. (133) 1—3

Görög-keleti román érsekségei consistorium.

LEGNAGYOBB RAKTÁR

**Olaj festékek,
Száras festékek,
firneissok, lakkok, ecsetek,
továbbá:**

**Vizhatlan mész és
Portland cementből
mérsékelt árak mellett**

Gergely Ferencznél

FÖTÉR 20 SZ. a „TÖRÖKHÖZ.“

(129) 1—*

Sz. 1211—1880.

Pályázati hirdetmény.

Kolozsvármegye kolozsvári járás m.-nádasi körorvosi állomás,
mely évi 300 ftt. fizetés 100 ftt lakpénz és 100 ftt útiátalányval
van javadalmazva, ugy azonban, hogy fuvarilletéket a magánbeteg-
látogatása alkalmával nem számíthat fel. üresedésben van arra pályá-
zat nyitattik.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy az 1876. évi XIV. t. cz.
143. §. értelmében szabályszerűen felszerelt pályázati folyamodvá-
nyokat folyó évi június 15-ig ezen szolgabíróshoz adják be.

A választás a községi kör székhelyén M.-Nádason folyó évi
június 22-én délelőtt 9 órkor fog megtartatni.

Kolozsvári járási szolgabírótól
Kolozsvártt, 1880. mártius 24-én.

132

1—3

Csiszár József,
szolgabíró.

GAZDASÁGI GÉPRAKTÁRA

Van szerencsém a t. gazdaközönségnek figyelmébe
ajánlani, hogy általános jó hírből álló gyártmányaink meg-
honosítása végett ezélszeretnek láttuk

BOKROS ÁDÁM ezégnél

KOLOZSVÁRTT,

a hol gépeim gyári áron árultatnak, a kelendőbb cik-
kekből egy minta-raktárt tartani, azon megjegyzéssel, hogy
nevezett cég bármely árjegyzékeinkben előforduló gép
vagy géprészletre rendeléteket elfogad, a melyek gyors
és pontos teljesítését eszközözi

Clayton és Shuttleworth

(127) 4—* Bécsben.

BOKROS ÁDÁMNÁL KOLOZSVÁRTT.

Tavaszi és nyári idényre!

Ajánlom nagy választékú legújabb férfi kalap, ugy szintén di-
vatos sáta-botok, esernyők, függő hinta-ágyak, Flóbert ma-
dár-puskák, rugany-labdák és köpenyek, husvéti alkalmas
czikkek, valódi kölni vizek, illatszerek, tojások, illatszer-
rel töltött fecskendők, tréfás meglepetési husvéti tárgyak;
alpaeca és china-ezüst evő-készletek, tavaszi legyezők, niür-
bergi és disznui árúk, valamint hazai iparcikkokkal kellőleg
ellátott raktáromat.

Posta rendelvényeket gyorsan és pontosan teljesítek

tisztelettel
Demeter József.
2—*

(130)

Alólírtak tisztelettel ajánljuk a n. érd. közönségnek, igen
szép virágzó HYACINT és

CAMELIA virágokat;

KÉZI BOUQUETTE-ke

megrendelésre izléssel és a legnagyobb csinnal, leggyor-
sabban készítnék, továbbá legújabb Thea-rózsák két és
három évesek kaphatók.

Lakásunk Hegy-völgy-utca 18. sz.

(131) 1—3 MAREK JÁNOS és FIAI, kertészek.

ROYKÓ VICTOR

(58) tiszaujlaki gyógyszerész 21—24

fehér, barna és fekete színű

közkedvelt magyar bajusz-pedroje.

Hamis készítményeket elkerülendő, figyelmeztetik a t. vásárló közön-
ség, hogy mindenki csak a Roykó Victor gyógyszerész készítményét kérje és
fogadja el, melynek aobozai kívül piros, belül a fedélben pedig kékszíni betük-
kel, a készítő névalírásával vannak ellátva.

Ezen már 60 év óta országsszerte keresett és számtalanszor kitűnőnek
ismert készítmény kiváló jó tulajdonainál fogva minden várt igényeknek megfelel
soha ki nem szárad, a bajusz szálatát nem tépi és nem töri, sőt azoknak szapo-
ritására és tökéletes kifejlődésére szolgát. Nagy doboz 35 kr. kicsiny 20 kr.
Kapható főtti egyedüli készítőnél, valamint az ország több gyógyszerései, kereske-
dői és fodrászainál. Viszont eladók a megrendelt mennyiséggel fokozatosan emel-
kedő illó százalékokat és 24 nagy, vagy 36 kis doboz vételénél már bérmentes be-
kildést kapnak.

• BRUSH • KRANKHEITEN •

(14) UNTERPHOSPHORIGSAURER KALK-SYRUP 15-20

VON GRIMAULT & Co APOTHEKE IN PARIS

Sirop d' Hipophosphite de Grimault & Cie Pharmaciens à Paris,
Mellbetegségek ellen

ULVILSAVAS MÉSZ-SZÖRP

Grimault és társa párisi gyógyszerészekből.
E kellemes szer 12 év óta közkedveltséggel és népszerűen makacs köhögés,
nátház, hökhurut s más mellbajok ellen, különösen keletkező tüdősorva-
pás ellen nyújt e szörp rendkívüli eredményeket. Befolyása alatt csökken a kinos
köhögés, az éjjeli izzadás megszűnik s a beteg bántulatos gyorsan nyeri vissza a
jóét érzését. Hogy valódi szert lehessen kapni, figyelni kell a „Grimault és
társa“ feíratra.

Főraktár Bécsben: Nagyban szállításra Raabe Brunónál, Bäckerstrasse 1.
Röder Filópnél, Wienstrasse 15. — Főraktár: Magyarországra nézve Török Jó-
zsef gyógyszerésznél Budapest. — Kolozsvártt Wolff J. és dr. Hintz Gy.
gyógyszerész uraknál és Gergely Ferencz fűszerkereskedésében.

Nyomatott a „KELET“ nyomdájában Kolozsvártt

SZÉKY MIKLÓS

gyógyszertárban Kolozsvártt vannak egyedül raktáron minden bel- és
(104) külföldi 3—100

gyógy-különlegességek

a finomabb gyógyszerészet s illatszár köréből.

Nőknek: a tavaszi levegő éles hatása ellen az arc s testbőrnek:
Glycerin Iris víz, a legjobb bőr- s arcz tisztító toillette-
szer, azt a levegő érdessége ellen védi s annak fiatal, üde bárso ny-
szerű frissességet ad. Különösen hatályos szeples s bőrkütiések
(pattanások) ellen. Egy üveg ára 80 kr.

Levendula-szesz, értékes illat és mosó víz. 1—2 kis kavés ka-
nályait a mosdó vizbe, továbbá a homlok vagy főbőr bedörzsölésére;
szoba légkörének tisztán tartására, egy üveg 75 kr.

Gyógyerejű sós borszesz e nemben a legerősebb, az
életszerveket erősíti s tüditi. Kitűnő házi szer főfájás, idegbaj,
csúsz Rhema, gyulladáások ellen. Belsőleg pár cseppet ezukron
véve étvágytalanság s gyomor gyengeségeknél. Egy eredeti üveg 40 kr.

**Nagy raktár illatszár; mosdó,
gyógy s illatos szappanyokból.
Salycil fogpor 50 kr.**

BÖRSE-

miveleteket

kitűnő sikerrel végez a „Leitner“ bankház,
(78) Reidsenschuss 1, 4—12

a) csak korlátozott veszteséggel;
(jutalom 10—25 ftt 5,000 ftt.
effectualitásokért);

b) ha az árfolyam hág vagy
szál;

c) depot-ban tartással,
míg az effectualitások haszon-
nal realizálhatók.

Speculatióból gyors s titokban tartott
bevásárlások, Társas üzletek (csak 10—35 forint
fedezettel 1,000 forint effectualitásra).

Provizio csak 50 krajczár.

Gondosan végrehajtva minden vidéki meg-
rendelés és minden a váltóüzletbe vágó megbízás.

Általános kisorsolási naptár érdekes, hasz-
nos és tartalmas röpirattal ingyen és díjmentesen.

ALTER és KISS

BUDAPESTEN

királyné Ő Felségének udvari divatárú-szállítói tisztelettel
értesítik ezennel nagyrabcsúlt vevőiket, hogy

útazójuk

legrövidebb idő alatt beérkezni fog és nagy választékát

**a legújabb párisi ruhakelméknek
a Nemzeti Szállodában**

megtekintés végett bemutatni bátor leendő, egyszersmind elvál-
lal megrendeléseket kész ruhákra, melyek a legújabb
francia divat szerint legrövidebb idő alatt készíttetnek.

(119) 2—3

Orvosi bizonylatok

A „MARGIT“ gyógyforrásról.

Előnyös tulajdonsága valamennyi szikéleges vizek között, — vegyi alkat-
részeinek szerencsés összetétele, — kevés szabad, de gazdag, félig kötött
szénsav tartalma.

Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és kir. tanácsos. Jó hatásnak
találtam a légutak és gyomornyákhártyáinak hurutos bántalmainál. A
Seltersi-, Radclini-, Viehy-, stb. vizektől különbözik, csekélyebb szabad-
szénsav tartalmánál fogva, s azért véresek lehetőségénél, vagy a hol
a vérkeringési szervek izgatásától kell tartani, a szénsavany dúsabb
vizek fölött előnnyel bír.

Dr. Gebhardt Lajos egyetemi tanár, Rókus-kórház igazgatója. Kiválóan
jó hatásnak bizonyult a légző-, emésztő- és vizezőszervek hurutos bántal-
mainál oly amnyira, hogy jelenleg rokonalkatu más ásványviz kör-
házunkban alig rendeltek, — csekély szabad szénsav tartalmánál fogva,
oly esetekben is sikeresen alkalmaztuk, a melyekben a Seltersi-, Giess-
hübli-, Gleichenbergi vizeknek használata határozottan káros volna.

Dr. Navratil Imre egyetemi tanár. Torok-, gége-, légcső- és hörgöbeteg-
ségekben igen jó kiváló hatást pedig akkor gyakorolt, ha az említett szer-
vek bántalmával rokon természetű gyomorhaj volt jelen.

Dr. Poór Imre egyetemi tanár. Gége-, tüdők-, gyomor-, vizezőszerv idült
hurutját, szintgy oszlátja, mint a Seltersi-, Gleichenbergi-, Giesshübli.
Előny, hogy a betegek élvezettel isszák, s hogy sem bevéve, sem
belelégezve, a fejben vagy tüdőben nem okoz semmi vértörődést.

Dr. Kéty Károly egyetemi tanár. Légző-, emésztő-szervek hurutos bántal-
mainál jó eredménnyel alkalmaztam. Seltersi-, Gleichenbergi-, Giess-
hübli vizek fölött kisebb szénsav tartalmánál fogva előnnyel bír.

Dr. Barbás József Rókus-kórházi főorvos. Légcső-, emésztő- és vizező-
szervek hurutos bántalmainál bátran versenyez a külföldi szikéleges á-
sványvizekkel.

Dr. Bamberger Henrik egyetemi tanár, udvari tanácsos. Légző-, emésztő-
szervek idült hurutjainál tapasztalt eredmény bizonyítja, hogy gyógy-
hatásban teljesen azonos a Seltersi-, Giesshübli- és Viehy vizekkel.

Dr. Duchek András egyetemi tanár, udvari tanácsos. Összetétele és
kellemes ízénél fogva ajánló a légző és emésztő-szervek kórállapotainál.
Hamisítások és szándékos félrevezetések elkerülése tekintetéből kér-
jük a tekintetes orvosi kart, ugy a t. cz. közönséget, hogy az eddig hasz-
nált „Luht“ név mellőzésével ezentul csak a „Margit gyógyforrás“ elne-
vezést használják.

Borral használva a legészségesebb és legkellemesebb ital.

„Margit“ forrás igazgatósága.

Kizárólagos főraktár Erdélyország részére CSIKI IMRE urnál
(112) Kolozsvártt. 5—12